

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่อง สัมพันธภาพในครอบครัวและการตัดสินใจเข้ารับการสงเคราะห์ ในสถานสงเคราะห์คนชราของผู้สูงอายุ เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยมีการทบทวนเอกสาร วรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสำรวจผู้สูงอายุกับครอบครัว การสังเกตสัมพันธภาพผู้สูงอายุกับครอบครัว ตลอดจนสิ่งแวดล้อมต่างๆ ของผู้สูงอายุ และการดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้สูงอายุ สมาชิกครอบครัวของผู้สูงอายุ โดยมีระเบียบวิธีวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การทดสอบความเที่ยงตรง
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ ผู้ศึกษาเก็บข้อมูลจากประชากร 4 กลุ่ม คือ

1. ผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ที่เข้ารับการสงเคราะห์ ในสถานสงเคราะห์คนชรา บ้านบางละมุง จังหวัดชลบุรี จำนวน 280 คน (ข้อมูล : วันที่ 6 พฤษภาคม 2546) ที่มีญาติและบุตรหลานไปมาหาสู่เยี่ยมเยียนเป็นประจำ โดยศึกษากลุ่มตัวอย่าง จำนวน 10 คน
2. ผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่กับครอบครัวในเขตพื้นที่ตำบลบางละมุง อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี โดยศึกษากลุ่มตัวอย่าง จำนวน 10 คน
3. ครอบครัวของผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชราบ้านบางละมุง จังหวัดชลบุรี จำนวน 10 คน และครอบครัวผู้สูงอายุที่อยู่กับครอบครัว จำนวน 10 คน โดยศึกษากลุ่มตัวอย่างครอบครัวทั้งสิ้น 20 คน

ตารางที่ 3.1
ข้อมูลประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้สูงอายุ		ครอบครัว	
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน (คน)	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน (คน)
- ผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชรา	10	- ครอบครัวผู้สูงอายุในสถาน สงเคราะห์คนชรา	10
- ผู้สูงอายุที่อยู่อาศัยกับครอบครัวใน เขต ต.บางละมุง อ.บางละมุง จ.ชลบุรี	10	- ครอบครัวผู้สูงอายุที่อยู่อาศัยกับ ครอบครัวในเขต ต.บางละมุง อ.บางละมุง จ.ชลบุรี	10
รวมทั้งสิ้น	20	รวมทั้งสิ้น	20

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษา ครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลหลายวิธีการตามความเหมาะสมของสถานการณ์ ซึ่งได้ใช้เครื่องมือ ดังนี้

1. แบบสัมภาษณ์ ใช้ในการเก็บข้อมูลผู้สูงอายุและครอบครัวของผู้สูงอายุ

ชุดที่ 1 แบบสัมภาษณ์ผู้สูงอายุ แบ่งเป็น 3 ส่วน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ส่วนที่ 2 สัมพันธภาพต่อครอบครัว

ส่วนที่ 3 ปัจจัยสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อการตัดสินใจ

ชุดที่ 2 แบบสัมภาษณ์สมาชิกในครอบครัวผู้สูงอายุ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ส่วนที่ 2 การเกื้อหนุนผู้สูงอายุ

ส่วนที่ 3 สัมพันธภาพต่อผู้สูงอายุ

ส่วนที่ 4 ความเข้มแข็งของครอบครัว

ส่วนที่ 5 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ

2. แบบการสังเกตในการสนทนา โดยยึดกรอบแนวคิดการมีสัมพันธภาพ ระหว่างผู้สูงอายุกับญาติ
3. เครื่องบันทึกเสียง ใช้บันทึกการให้สัมภาษณ์
4. สมุดบันทึก จดบันทึกข้อมูล

3.3 การทดสอบความเที่ยงตรง

แบบสอบถามที่สร้างไว้ในการวิจัยครั้งนี้ นำไปทดสอบหาความเที่ยงตรง (Content Validity) ดังนี้

การทดสอบหาความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity Test) เมื่อผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามแล้วได้นำไปปรึกษากับประธานกรรมการ และคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอคำแนะนำไปปรับปรุงแก้ไขให้มีความเที่ยงตรงยิ่งขึ้น แล้วนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดสอบ

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บข้อมูล ดังนี้

1. สัมภาษณ์ เอกสาร สถิติของผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชราบ้านบางละมุง โดยการศึกษาเกี่ยวกับประวัติ นโยบาย วัตถุประสงค์ การดำเนินงาน การจัดการบริการ และจำนวนผู้สูงอายุของสถานสงเคราะห์คนชราบ้านบางละมุง จังหวัดชลบุรี
2. ดำเนินการทำหนังสือขอความร่วมมือในการใช้สถานสงเคราะห์คนชราบ้านบางละมุง จังหวัดชลบุรี สังกัดกรมประชาสงเคราะห์ เป็นพื้นที่ศึกษา
3. การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (Indepth Interview) ผู้สูงอายุและครอบครัว จำนวนรวมทั้งสิ้น 40 ราย
4. สังเกต โดยผู้ศึกษาเข้าไปสังเกตการไปเยี่ยมเยียนพูดคุย กับผู้สูงอายุที่มีต่อครอบครัว และสิ่งแวดล้อมต่างๆ และจากการนำผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์กลับไปเยี่ยมครอบครัวบ้างและครอบครัวของผู้สูงอายุมาเยี่ยมผู้สูงอายุที่สถานสงเคราะห์บ้าง เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลที่เป็นกลาง ผู้ศึกษาจะใช้การบันทึกเทปและการจดบันทึกความสัมพันธ์ความเข้มแข็งของครอบครัว ความพร้อมของครอบครัวและบทบาทของผู้สูงอายุในครอบครัวตนเอง

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ศึกษาอาศัยแนวคิดทฤษฎีเป็นกรอบในการสรุป โดยอาศัยวิธี 3 แบบคือ

1. สถิติเชิงพรรณนาแสดงค่าร้อยละและค่าเฉลี่ย (Percentage and Mean) เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง อธิบายถึงระดับสัมพันธภาพในครอบครัวผู้สูงอายุ
2. วิเคราะห์แบบอุปนัย (Analysis Induction) คือ ข้อมูลจากปรากฏการณ์รูปธรรมที่มองเห็นมาสร้างข้อสรุป
3. วิเคราะห์โดยจำแนกรูปแบบข้อมูล (Typological Analysis) คือ จำแนกข้อมูลเป็นชนิดตามแนวคิดทฤษฎี

